

MATTHEW TREE, PARLAMENT 21, 4-1, BARCELONA  
08015, CATALONIA Tel: 443 26 30 Fax: 424 71 84

---

dij, 21 oct 1993

Estimat Jordi,

El Toni i la Isabel acaben de passar per aquí, per sopar, i m'han portat totes les fotocòpies etc, incloent-hi la teva carta, és clar, i això, doncs, és una nota breu per donar-te les gràcies i saludar-te. Veig que ja t'has informatitzat - benvolgut al club! Ara veuràs, d'aquí uns mesos tindràs gent trucant-te a casa, preguntant coses com ara 'Escolta, això de fer un quadrat de dues línies a l'entorn del text, com es fa?' o bé 'Com es poden col.locar dues notes seguides al peu de la pàgina?'. Ademés tu tens un programa més avançat que el meu, que jo tan sols tinc el Word 4.4, una cosa a hores d'ara gairebé primitiva, creu-me. Dius que el Toni t'ha portat el *Windows*: és un sistema molt més fàcil d'utilitzar, segons m'han dit. El sistema que tinc jo - Mackintosh - també és una mena de *Windows*. Després de tants anys de criticar els ordinadors aferrissadament, fa temps que vaig haver d'empassar-me les pròpies paraules, totes senceres, perquè la veritat és que tot i que es pugui trobar a faltar la conveniència d'escriure directament sobre el paper, i encara que de tant en tant pugui molestar el fet de passar tantes hores davant d'una pantalla que ronroneja com si fos un generador d'emergència, els ordinadors són tan increïblement convenients que acabes sentint llàstima per a totes les generacions anteriors. Imagina't els pobres escriptors del segle passat, per exemple: com hauria estat feliç un Dickens o un Doïstoevski o un Wilkie Collins - o bé una

George Eliot - si haguessin tingut un PC o un Mac per treballar-hi els arguments tan entortolligats, o acabar d'arrodonir aquelles escenes tan llargues. Sembla mentida, de vegades, que s'hagi pogut escriure tanta i tanta literatura tan sols amb unes plomes i un xic de tinta.

El Toni i la Isabel ens van explicar moltes coses del viatge a Argentina, tot i que el temps se'ns feia curt. En fi, sembla que s'ho van passar més que molt bé. Passa que davant del pis nou tenim una xurreria, on treballa una senyora argentina d'ascendència catalana (tercera generació - no parla el català, tot i que l'entén perfectament), la qual va trobar que, un cop instal·lada a Catalunya, tenia parents a tot arreu, incloent-hi un cosí germà seu que era - i és - cap de colla dels Xiquets de Valls. Bé, aquesta senyora em va mostrar fa poc una sèrie d'opuscles fets pel ministeri de turisme argentí, amb fotos àeries de Buenos Aires inclosos, de manera que vaig veure on era Bernal per primera vegada. I ara amb les descripcions que m'han fet el Toni i la Isabel, és com si et puc 'imaginar' millor ara, malgrat la distància. Home, és una manera d'escurçar recorreguts, no? No vam parlar, per falta de temps, de la seva visita a Xile, però tinc entès que el Toni va aconseguir fins i tot muntar-hi una mena de projecte editorial. (A propòsit, va fer una conferència fascinant sobre la obra i peripècies d'en Vicente Huidobro, de tornada a Barcelona - segurament hauràs vist la *plaque* corresponent).

Moltes gràcies per les fotocòpies, que ja he començat a fullejar amb ganes, tot i que tinc un reguitzell de llibres que 'hauria' de llegir abans. Al final, quan em vaig assabentar de la visita de la Glòria a Barcelona (un altre cop, no vam coincidir, desafortunadament) vaig decidir deixar-hi les cartes a Emil i la correspondència Miller-Nin, a la casa d'en Toni, perquè ella els hi endugués, cap a Argentina. Ho feia sobretot per la correspondència, que com veuràs, és difícil fotocopiar sense fer-la malbé. Com sempre, no hi ha cap pressa per tornar-me'ls, aquests llibres. Sé que són en bones mans, vaja. Confio que trobaràs ambdós llibres molt interessants. Fixa-t'hi, amb la diferència anímica entre el Miller i la Nin! (Tot fullejant *Incest*: me n'he recordat, de com m'irriten alguns tics estilístics de la Nin, alhora

que de vegades em fan somriure, per ser inconscientment còmics. Havent dit això, no se li pot negar en cap moment la seva sinceritat, i la seva honestedat peculiar que la fan tan especial. Al cap i la fi, crec que el que em fot és la seva manca d'humor a l'hora de tractar ella mateixa). I l'Erica Jong acaba de treure el seu estudi o més ben dit apreciació de Miller - en tenia una ressenya però l'he perdut, no sé com, hòstia. Aquest llibre, el buscaré quan aniré cap a Londres a veure mon pare aquest Nadal - si és que me'n vaig (no es troba gaire bé i és precisament quan estigui malalt que *no* vol veure ningú).

I segueixo escrivint - coses molt breus - en català. He fet un comentari de dues fulles per a aquest homenatge a Foix que tindrà lloc a Sitges, novembre 12 - el qual sortirà publicat en un recull, junt amb trenta o quaranta comentaris més (!). I llegiré un conte a una cosa que es diu la Revista Parlada que és precisament això, una mena de revista parlada, que organitza en Carles Hac Mor i l'Esther Xargay. I un paràgraf sol, llegiré, conjuntament amb d'altres paràgrafs i poemes de tot el *hard core* del Cafè Central, al mercat municipal de Sabadell, a les 11 de la nit, l'últim dissabte d'aquest mes, en homenatge al poeta Joaquim Folguera, que va nèixer el 1893, de manera que l'Ajuntament de Sabadell vol colar-lo entre els centenaris Miró-Mompou-Foix-Riba. Confesso que no havia sentit parlar d'en Folguera abans d'això i recorria les llibreries de la ciutat, buscant-ne alguna cosa: no vaig trobar res, però *res* - ni tan sols un paràgraf o un poema. Se suposa que el mateix Ajuntament de Sabadell hagués fet alguna reedició de la seva obra, però si ho ha fet no es troba a la capital, en tot cas. Curiós. L'única referència que tinc de Folguera, doncs, és una petita foto d'ell al tríptic de l'Ajuntament: un home joveníssim. Va morir tísic el 1919, així que devia viure tan sols uns 26 anys.

Me n'alegro que la mala ratxa, com si diguéssim, hagi passat, i que tens traduccions per anar fent, i més. Això de la *Taronja Mecànica*, que estrany, exactament allò que comentàvem, dels nivells de llenguatge. Emprenya força, aquesta insistència gairebé cega dels defensors *lightístics* com ara el crític de l'AVUI en protestar quan s'utilitza un català que no és exactament com el

català de l'ensenyament primari. A Anglaterra gairebé ningú parla un anglès culte, ni molt menys, però *tothom* el reconeix i l'entén quan el sent o bé el llegeix. Avui en dia, per exemple, les revistes de còmics populars juguen amb les estranyeses de l'anglès culte, amb certs *turns of phrase*, amb la confiança que tots els lectors saben de què va la història. I tal com dius, la *Taronja Mecànica* juga - tot i que d'una altra manera - amb això, amb aquestes ambivalències. (Per cert, van publicar la carta?). Aquí a Catalunya, fins i tot en el cas extrem que un català que sempre emprava un llenguatge culte esdevingui la riota del poble, el poble bé ha d'entendre les frases cultes que la converteixin en riota, no? El que pretenen aquests defensors del català *fàcil* és que aquests matisos, aquestes possibilitats, aquests *enteniments*, desapareguin del mapa.

Parlant del català light, el *Nou Diari* el fa servir força, força i massa: no sóc exactament un purista, però substituir 'barco' per vaixell - a un *diari*, que consti - no es pot fer, collons. A propòsit, l'adreça del *Nou Diari* és: Tamarit, 155, BCN 08015. Si els escrius, igualment s'espavilaran una mica quant a les traduccions aquelles. La sèrie que van publicar es deia *Deu Autors Contemporanis*.

Jordi, me n'hauria d'anar o no acabaré això mai. La Désirée (una fan teva total, eh? - hauries d'haver sentit el que deia de tu davant el Toni i la Isabel) envia molts records i petons. I jo una abraçada ben gran, no fotem. M'han dit que la Isabel ja es troba més bé: me n'alegro, i dóna-li molts records per part meva també, i a tota la família. The very best to you!

Love,  
Matthew